

Peterburi ajalehes Pealinna Teataja 1915 ilmunud ülevaade olukorrast Sulevi külas. Taga-Kaukaasia: Abhaasia: Sulevi. Meeste äravõtmine sõtta. Seltsielu (pasunakoor, laulukoor) soikumine. Kooliõpetaja lahkumine sõjaväljale ja tagasitulek, uuesti lahkumine. Novorossiiski pastor Girgenson (Girgensohn). Digiteeris Andres Aule, kirjaviis muutmata.

Pealinna Teataja (nr. 161), 16. juuli 1915, lk. 2

Sulewist (Kaukasis). Juba ligemale aasta on suur maailma sõda kestnud ja palju noorimehi on ta ka Sulewi Eesti asundusest ära wiinud. On juba selle lühikese aja sees kõik tagawarawäelised ja kolme aasta liisupoisid ära wõetud, ehk küll weel maakaitsewäelised, mõlemad järgud puutumata seisawad. Liiguwad küll kuulujutud, et warsti ka meie asundusest s. a. Mustamere kub., I järgu maakaitsewäelisi wõtma hakatakse, kuid see ei ole mitte kindel. Igatahes ei pruugi kellegil põhjendamata kuulujuttusid uskuda ega ennast selle läbi asjata erutada lasta.

Mitmekordne liisupoiste wõtmine ja tagawarawäeliste lahkumine on meie asundusele teise wäljanägemise annud, kui aasta warem oli. Igal pool walitseb hauawaikus: ei ole kuulda enam õhtutel nooremate rõõmuhüüdeid, pasunakoori helisid ega laulu häält, mis ennemalt igapäewane nähtus oli, — kõik on nüüd waikinud sõja lõpuni. Pasunakoor, kes endistel aegadel edukalt töötas, on nüüd ajutiselt puhkusel, sest mitmed koori liikmed on sõjawäkke kutsutud ja uued, kes nende asemele hakkasid, tarwitawad aega järelõppimiseks. Ka laulukoor on suwitamas, sest kibedal töö ajal ei ole noorematel aega õppusel käia ja teiseks puudub neil ka juht, sest endine pasuna ja laulukoori juhataja, meie asunduse kooliõpetaja, kutsuti juba sõja algul ära, kuid lasti ühes kõigi teiste Kaukasi kooliõpetajatega septembri kuu keskpaigas ajutiselt wabaks.

Talwe otsa töötas ta kooli peal, juhatas koorisid ja pani pidusid toime. Täna-wu kewadel, enne kooli lõppu, kutsuti ta jälle uuesti sõjawäkke. Lahkus kooliõpetaja külast, kus juures teda terve kool pisarsilmil saatis. Peale selle olid ka leerilapsed kokku kutsutud, kuid ka need pidid nukra meelega koju jääma teadmata, kunas nad leeri saawad tulla ja kes neid saab õpetama. Õnneks ei läinud üle kuu aega, kui meie kooliõpetaja jälle tagasi tuli.

Siis oli asunduses jälle uut elu ja liikumist märgata. Kohe andis kooliõpetaja oma tagasitulekust teada ja kutsus ootama jäänud leerilapsed kokku. Kolme nädali pärast sõitis Noworossiiski ew.-luth. koguduse õpetaja herra H. Girgensohn külasse ja wõttis leerilapsed, 18 hinge, lauale. Peale õpetaja külas-käiku peeti meie asunduses kahe nädali jooksul neljad pulmad ära. Imelik, kuidas sõda siin nii hästi on kaasa aidanud, kuna ta muidu igal pool nii halba mõju awaldab!

Warsti peale pulmades lahkusid meie külast 1916 a. liisupoisid. Pasunakoor ja kõik küla nooremad läksid neid teatud kohani saatma, sest olid ju lahkujad kõik seltskonna tegelased ja peale selle kaks neist veel pasunakoori liikmed. Nende lahkumisest kuni siamaale ei ole meie asunduses enam mingisugust elu ega liikumist, nagu oleksid nendega kõik asunduse nooremad ära läinud.

Weel mõned päewad ja siis jätab ka kooliõpetaja meie asunduse jumalaga ja astub sõjawäkke. Sellega jääb siis meie asunduse seltsitegewus ja awaliku raamatukogu asutus, mis nüüd päewakorral oli, ajutiselt seisma, kuni sõjakärra waikib ja tagasi tulewad need, keda sõda meie käest on wõtnud. Seda aga jääwad asunikud pikisilmi ootama.

3. VII. 15.

Muga